

PHÁT HUY VAI TRÒ CỦA NHÂN TỐ CHÍNH TRỊ - TINH THẦN TRONG XÂY DỰNG QUÂN ĐỘI NHÂN DÂN VIỆT NAM HIỆN ĐẠI

TS LÊ THẾ PHONG

Học viện Chính trị, Bộ Quốc phòng

♦ Tóm tắt: Bài viết khẳng định nhân tố chính trị - tinh thần là nền tảng trong xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam hiện đại, bởi đây không chỉ là bộ phận cấu thành sức mạnh chiến đấu mà còn giữ vai trò định hướng chính trị, kết nối các yếu tố con người, tổ chức, vũ khí, trang bị và công nghệ, đồng thời tạo động lực thúc đẩy quá trình hiện đại hóa quân đội. Trên cơ sở quan điểm của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối Đảng Cộng sản Việt Nam và thực tiễn xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam, bài viết đề xuất các giải pháp trọng tâm nhằm nâng cao chất lượng xây dựng quân đội, đáp ứng yêu cầu bảo vệ vững chắc Tổ quốc trong tình hình mới.

♦ Từ khóa: Vai trò; chính trị - tinh thần; quân đội hiện đại; quân đội nhân dân Việt Nam.

Ngày nhận: 19/01/2026

Ngày thẩm định: 24/01/2026

Ngày duyệt đăng: 02/02/2026

Đất nước bước vào kỷ nguyên phát triển mới trong bối cảnh tình hình thế giới, khu vực “tiếp tục chuyển biến nhanh, phức tạp theo hướng đa cực, đa trung tâm, đa tầng, phân mảnh và phân tuyến mạnh... Xung đột, chiến tranh diễn ra ở nhiều khu vực với hình thái và phương thức mới, nguy hiểm hơn, không loại trừ nguy cơ lan rộng. Các thách thức toàn cầu tiếp tục tác động bất lợi đến sự phát triển của các quốc gia”¹. Nhằm ngăn ngừa, đẩy lùi từ sớm các nhân tố gây mất ổn định chính trị từ bên trong; giữ vững an ninh chính trị, trật tự, an toàn xã hội; giữ vững và củng cố môi trường hoà bình để xây dựng, phát triển đất nước đặt ra yêu cầu, đòi hỏi khách quan là phải nâng cao sức mạnh chiến đấu của Quân đội, trong đó xây dựng

Quân đội hiện đại có ý nghĩa đặc biệt quan trọng. Để xây dựng Quân đội hiện đại đòi hỏi các chủ trương, cách thức, biện pháp thực hiện phải bảo đảm đồng bộ, thống nhất, trong đó nhân tố chính trị - tinh thần giữ vai trò là cơ sở, nền tảng, định hướng xuyên suốt.

1. Sự cần thiết phát huy vai trò của nhân tố chính trị - tinh thần trong xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam hiện đại

Đại hội XIV của Đảng đánh dấu bước khởi đầu của kỷ nguyên mới - kỷ nguyên vươn mình của dân tộc Việt Nam. Những chủ trương, quyết sách mang tầm chiến lược được Đại hội thông qua đã định hướng con đường phát triển đất nước trong giai đoạn mới, trong đó quan điểm xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam hiện đại là nội dung nổi bật, có ý

nghĩa đặc biệt quan trọng. Xây dựng Quân đội hiện đại được xác định là xây dựng lực lượng vững mạnh về chính trị, tư tưởng; tinh gọn về tổ chức, biên chế; hiện đại về vũ khí, trang bị kỹ thuật và phương thức tác chiến; đủ năng lực thích ứng hiệu quả với mọi loại hình chiến tranh, nhất là chiến tranh công nghệ cao, trí tuệ nhân tạo và các thách thức an ninh phi truyền thống.

Để đáp ứng yêu cầu đó, các nhân tố cấu thành sức mạnh Quân đội phải đạt chuẩn hiện đại, trong đó yếu tố chính trị - tinh thần giữ vai trò nền tảng. Việc phát huy nhân tố này đòi hỏi sử dụng tổng thể các cách thức, biện pháp tác động có định hướng nhằm chuyển hóa quan điểm, tư tưởng chính trị cùng hệ thống giá trị đạo đức, văn hóa, truyền thống của Đảng, dân tộc, Quân đội trở thành động lực tinh thần tích cực, thúc đẩy cán bộ, chiến sĩ nhận thức đúng, hành động hiệu quả trong mọi nhiệm vụ.

Phát huy vai trò của nhân tố chính trị - tinh thần trong xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam hiện đại dựa trên những cơ sở khoa học chủ yếu sau:

Thứ nhất, xuất phát từ quan điểm chủ nghĩa Mác - Lênin về vai trò của nhân tố chính trị - tinh thần trong sức mạnh chiến đấu của quân đội. Trên cơ sở thế giới quan duy vật biện chứng, chủ nghĩa Mác - Lênin tiếp cận quân đội trong mối quan hệ chặt chẽ với chính trị, khẳng định quân đội ra đời và tồn tại gắn liền với chính trị, bị chi phối bởi chính trị, nên “quân đội không thể và không nên trung lập. Không lôi kéo quân đội vào chính trị - đó là khẩu hiệu của bọn tôi tớ giả nhân giả nghĩa của giai cấp tư sản..., bọn này trong thực tế bao giờ cũng đã lôi kéo quân đội vào chính trị phản động”². V.I.Lênin khẳng định, với sự ra đời của nhà nước xã hội chủ nghĩa tất yếu đưa tới sự ra đời một quân đội cách mạng “để đấu tranh bằng quân sự và lãnh đạo quần chúng về mặt quân sự chống lại những tàn dư của lực lượng quân sự của chế độ chuyên chế”³. Trong sức mạnh chiến đấu của quân đội,

V.I.Lênin đặc biệt nhấn mạnh vai trò của nhân tố chính trị - tinh thần: “Trong chiến tranh hiện đại không có lục quân và thủy quân, có sáng kiến và giác ngộ thì không thể có thắng lợi được”⁴. Đồng thời, coi đó là sự bảo đảm có ý nghĩa quyết định cho mọi thắng lợi: “Trong mọi cuộc chiến tranh, rốt cuộc thắng lợi đều tùy thuộc vào tinh thần của quần chúng đang đổ máu trên chiến trường. Lòng tin vào cuộc chiến tranh chính nghĩa, sự giác ngộ rằng cần phải hy sinh đời mình cho hạnh phúc của những người anh em, là yếu tố nâng cao tinh thần của binh sĩ và làm cho họ chịu đựng được những khó khăn chưa từng thấy”⁵.

Thứ hai, xuất phát từ tư tưởng Hồ Chí Minh về xây dựng quân đội cách mạng. Trên cơ sở nắm vững và vận dụng sáng tạo lý luận chủ nghĩa Mác - Lênin vào điều kiện cụ thể ở Việt Nam, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn coi xây dựng quân đội vững mạnh về chính trị làm cơ sở để nâng cao chất lượng tổng hợp và sức mạnh chiến đấu của quân đội cách mạng. Ngay trong Chi thị thành lập Đội Việt Nam Tuyên truyền Giải phóng quân, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã chỉ rõ: “Tên ĐỘI VIỆT NAM TUYÊN TRUYỀN GIẢI PHÓNG QUÂN nghĩa là chính trị trọng hơn quân sự”⁶. Xây dựng quân đội, Người chủ trương “người trước, súng sau”, bởi vì “vũ khí tốt mà tinh thần hèn, thì cũng vô dụng”⁷. Trong mối quan hệ giữa quân sự và chính trị thì chính trị phải là gốc: “Quân sự mà không có chính trị như cây không có gốc, vô dụng lại có hại”⁸ và “Quân đội mạnh là nhờ giáo dục khéo, nhờ chính sách đúng và nhờ kỷ luật nghiêm”⁹. Tư tưởng đó đã thấm sâu vào nhận thức, tình cảm, niềm tin, ý chí và chuyển hóa thành hành động chiến đấu dũng cảm của mỗi cán bộ, chiến sĩ góp phần xây dựng, vun đắp lên truyền thống: “Quân đội ta trung với Đảng, hiếu với dân, sẵn sàng chiến đấu, hy sinh vì độc lập, tự do của Tổ quốc, vì chủ nghĩa xã hội. Nhiệm vụ nào cũng hoàn thành, khó khăn nào cũng vượt qua, kẻ thù nào cũng đánh thắng”¹⁰.

Thứ ba, xuất phát từ thực tiễn xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam. Thực tiễn hơn 80 năm xây dựng, chiến đấu và trưởng thành của Quân đội đã chứng minh, khi cán bộ, chiến sĩ quân đội được giác ngộ sâu sắc về lập trường chính trị; có mục tiêu, lý tưởng chiến đấu rõ ràng; đạo đức cách mạng trong sáng; kỷ luật tự giác, nghiêm minh thì dù trong bất cứ hoàn cảnh nào hay phải đối mặt với những quân đội nhà nghề hiện đại hơn nhiều lần về vũ khí, trang bị, họ vẫn không chịu khuất phục, lùi bước mà luôn chủ động khắc phục vượt qua mọi khó khăn, thử thách, sẵn sàng chiến đấu, hy sinh để hoàn thành tốt mọi nhiệm vụ. Hiện nay, mặc dù khoa học - công nghệ quân sự hiện đại có sự phát triển vượt bậc nhưng không có nghĩa là có thể thay thế hoàn toàn vai trò của nhân tố chính trị - tinh thần. Bởi, dù khoa học - công nghệ có phát triển ở trình độ nào thì con người vẫn là chủ thể trực tiếp nghiên cứu, sản xuất, chế tạo, vận hành vũ khí, trang bị, tổ chức chỉ huy và quyết định chất lượng, hiệu quả sử dụng. Chính vì vậy, để có những quân nhân có lập trường chính trị kiên định, bản lĩnh vững vàng; có tư duy đột phá, nhạy bén với cái mới; có khả năng thích ứng với mọi điều kiện, hoàn cảnh; có trình độ tri thức, hiểu biết sâu, rộng và năng lực hoạt động thực tiễn phong phú; có ý thức tổ chức kỷ luật tự giác, nghiêm minh, sẵn sàng chiến đấu cao; có năng lực làm chủ khoa học - công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyên đổi số... phụ thuộc rất lớn vào vai trò định hướng, dẫn dắt, thúc đẩy của nhân tố chính trị - tinh thần.

2. Vai trò của nhân tố chính trị - tinh thần trong xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam hiện đại

Thứ nhất, nhân tố chính trị - tinh thần là cơ sở, nền tảng cho Đảng ta xác lập và từng bước hoàn thiện quan điểm xây dựng Quân đội hiện đại. Đảng Cộng sản Việt Nam “lấy chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh làm nền tảng tư tưởng, kim chỉ nam cho hành động”¹¹. Quan điểm xây dựng Quân đội hiện đại của Đảng ta hiện nay không phải là sự chủ quan

duy ý chí mà là kết quả của quá trình nghiên cứu lý luận, tổng kết thực tiễn công phu, nghiêm túc trên cơ sở nền tảng tư tưởng của Đảng, thể hiện tư duy lý luận và tầm nhìn chiến lược của Đảng ta trong kỷ nguyên mới. Trên cơ sở nền tảng chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, ngay từ khi mới ra đời, Đảng đã xác định sự cần thiết phải: “Tổ chức ra quân đội công nông”¹². Từ phong trào đấu tranh chính trị của quần chúng, Đảng đã lựa chọn những quần chúng ưu tú, trung kiên, dũng cảm để tổ chức ra lực lượng vũ trang cách mạng nhằm chiến đấu chống lại kẻ thù bảo vệ quần chúng tranh đấu tranh. Từ một đội quân nhỏ bé với vũ khí, trang bị thô sơ, lạc hậu, Quân đội nhân dân Việt Nam dưới sự lãnh đạo của Đảng, sự giúp đỡ của Nhân dân và bạn bè quốc tế đã từng bước lớn mạnh về mọi mặt cả về chính trị, tư tưởng, tổ chức, vũ khí, trang bị và nghệ thuật tác chiến, đánh bại những đội quân hùng mạnh nhất bấy giờ của thực dân Pháp và đế quốc Mỹ.

Bước vào công cuộc đổi mới toàn diện đất nước, trước yêu cầu, nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc, Đảng khẳng định: “Xây dựng Quân đội nhân dân chính quy, ngày càng hiện đại, có chất lượng tổng hợp ngày càng cao, có tổ chức hợp lý, cân đối, gọn và mạnh, có kỷ luật chặt chẽ, có trình độ sẵn sàng chiến đấu và sức chiến đấu cao”¹³. Từ đó đến nay, quan điểm của Đảng về xây dựng Quân đội hiện đại từng bước được bổ sung, phát triển và hoàn thiện khi tiềm lực về kinh tế, quốc phòng ngày càng được củng cố và tăng cường. Trên cơ sở Quân đội cơ bản hoàn thành điều chỉnh tổ chức lực lượng tinh, gọn, mạnh; chất lượng tổng hợp, sức mạnh, trình độ, khả năng sẵn sàng chiến đấu của toàn quân được nâng lên, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ trong mọi tình huống và ứng phó hiệu quả với các thách thức an ninh phi truyền thống. Tổng Bí thư Tô Lâm khẳng định, đến nay “nền móng đã vững chắc, điều kiện đã hội tụ, chúng ta cần đẩy mạnh xây dựng hiện đại ngay từ bây giờ, ngay trong nhiệm kỳ này”¹⁴.

Thứ hai, nhân tố chính trị - tinh thần bảo đảm cho giữ vững định hướng chính trị trong xây dựng Quân đội hiện đại. Xây dựng Quân đội hiện đại không có nghĩa là tuyệt đối hóa hiện đại vũ khí, trang bị mà phải đặt xây dựng Quân đội vững mạnh về chính trị lên hàng đầu, coi đó là cơ sở, nền tảng bảo đảm cho sự phát triển bền vững và sức mạnh chiến đấu của Quân đội. Nhân tố chính trị - tinh thần bảo đảm cho quá trình xây dựng Quân đội hiện đại có định hướng chính trị đúng đắn, không bị chi phối, dao động, chệch hướng trước những tác động đa chiều của tình hình thế giới, khu vực. Khi cán bộ, chiến sĩ quân đội có bản lĩnh, lập trường chính trị kiên định vững vàng thì sẽ có nhận thức đúng đắn mục tiêu, lý tưởng chiến đấu, bản chất, chức năng, nhiệm vụ của Quân đội. Họ sẵn sàng khắc phục mọi khó khăn, gian khổ, thiếu thốn vươn lên làm chủ, sáng chế ra nhiều loại vũ khí, trang bị, kỹ thuật hiện đại vươn tầm khu vực và thế giới.

Nhờ nhân tố chính trị - tinh thần mà Đảng trong mọi điều kiện, hoàn cảnh, đặc biệt là những lúc khó khăn, những thời điểm có tính chất bước ngoặt của cách mạng vẫn luôn giữ vững và tăng cường sự lãnh đạo tuyệt đối, trực tiếp về mọi mặt đối với Quân đội, giữ vững định hướng xã hội chủ nghĩa trong mọi hoạt động quân sự. Nhờ đó, Quân đội không bị “trung lập” hay “phi chính trị hóa”, nâng cao khả năng “tự đề kháng” về tư tưởng, chính trị, kiên quyết đấu tranh làm thất bại mọi âm mưu, thủ đoạn chống phá của các thế lực thù địch, bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, bảo vệ Đảng. Quân đội hiện đại là Quân đội luôn tuyệt đối trung thành với Đảng, Tổ quốc và Nhân dân, kiên định mục tiêu độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội trong mọi điều kiện, hoàn cảnh.

Thứ ba, nhân tố chính trị - tinh thần là chất “keo dính” kết nối các thành tố cấu thành Quân đội hiện đại. Quân đội không thể hiện đại khi các thành tố cơ bản như con người, tổ chức biên chế, vũ khí trang bị, khoa học - công nghệ quân sự, nghệ thuật quân sự và bảo đảm hậu

cần, kỹ thuật đứng độc lập, tách rời nhau. Vì vậy, nhân tố chính trị - tinh thần với vai trò là chất “keo dính” bảo đảm sự liên kết hữu cơ giữa các thành tố đó, tạo nên một chỉnh thể thống nhất, bền vững và có khả năng thích ứng cao trước những biến đổi phức tạp của tình hình thực tiễn; các chủ thể trong Quân đội có sự thống nhất cao về mục tiêu, lý tưởng, ý chí và hành động. Quân đội hiện đại là tập hợp, lắp ghép cá nhân với vũ khí, trang bị hiện đại, đồng thời phải có sự đoàn kết, thống nhất về mục tiêu, lý tưởng. Chính điều đó tạo nên sự gắn kết chặt chẽ giữa cá nhân với tập thể, giữa lợi ích cá nhân với lợi ích chung, biến sức mạnh của mỗi thành tố riêng lẻ trở thành sức mạnh tập thể, sức mạnh tổng hợp, bảo đảm cho Quân đội sẵn sàng hành động, chiến đấu, hy sinh vì lợi ích của Đảng, Tổ quốc và Nhân dân.

Trong điều kiện chiến tranh công nghệ cao, trình độ hiện đại của vũ khí không tự quyết định thắng lợi nếu thiếu đi bản lĩnh, ý chí, quyết tâm và tinh thần, trách nhiệm của người sử dụng. Nhân tố chính trị - tinh thần tạo ra động lực để cán bộ, chiến sĩ quân đội tích cực học tập, nghiên cứu làm chủ khoa học - công nghệ quân sự, khai thác và sử dụng hiệu quả vũ khí, trang bị kỹ thuật hiện đại, đồng thời sẵn sàng vượt qua những áp lực khắc nghiệt của chiến tranh phi truyền thống, chiến tranh thông tin và không gian mạng để hoàn thành nhiệm vụ được giao. Trên nền tảng đó, nghệ thuật quân sự được tiếp tục kế thừa, bổ sung, phát triển lên tầm cao mới và vận dụng linh hoạt, sáng tạo, phù hợp với từng điều kiện, hoàn cảnh cụ thể, phát huy cao nhất sức mạnh tổng hợp của các tổ chức, lực lượng trong tác chiến hiệp đồng quân, binh chủng.

Nhân tố chính trị - tinh thần không tồn tại cố định, bất biến, biệt lập mà luôn vận động, biến đổi, thấm sâu, chi phối và kết nối toàn bộ các thành tố cấu thành Quân đội hiện đại. Vì vậy, xây dựng Quân đội hiện đại phải kiên quyết chống tuyệt đối hóa hoặc tách rời nhân tố chính trị - tinh thần trong mối quan hệ thống

nhất, biện chứng với các thành tố khác. Mỗi thành tố cấu trúc Quân đội hiện đại có vị trí, vai trò khác nhau, song nhân tố chính trị - tinh thần luôn giữ vai trò quan trọng, là nền tảng, “chất kết dính” bảo đảm cho sự phát triển toàn diện, bền vững, hiện đại và khả năng hoàn thành thắng lợi mọi nhiệm vụ của Quân đội.

Thứ tư, nhân tố chính trị - tinh thần tạo động lực thúc đẩy nhanh hơn quá trình xây dựng Quân đội hiện đại. Xây dựng Quân đội hiện đại là một quá trình, việc xác định đúng hướng đi và đạt được mục đích, yêu cầu đề ra đòi hỏi có tính chiến lược với lộ trình khoa học. Trong đó, nhân tố chính trị - tinh thần giữ vai trò vừa định hướng, vừa tạo động lực để quá trình hiện đại hóa Quân đội diễn ra đúng quỹ đạo, đạt hiệu quả thực chất và sớm về đích. Nhân tố chính trị - tinh thần tạo ra động lực mạnh mẽ, mạnh dạn cắt giảm những khâu trung gian không cần thiết, rút ngắn thời gian thực hiện các mục tiêu xây dựng Quân đội hiện đại. Ý chí quyết tâm, tinh thần trách nhiệm và niềm tin vào sự lãnh đạo, chỉ đạo của cấp ủy đảng, người chỉ huy các cấp trong Quân đội là cơ sở để cán bộ, chiến sĩ tích cực, chủ động, sáng tạo trong học tập, huấn luyện, nghiên cứu khoa học và làm chủ vũ khí, trang bị hiện đại. Khi động lực tinh thần được khơi dậy, sự thống nhất cao giữa chủ trương, kế hoạch với tổ chức thực hiện, kỷ luật nghiêm minh, tinh thần đoàn kết và trách nhiệm chính trị cao giúp các cấp, ngành, tổ chức, lực lượng trong Quân đội có sự phối hợp, triển khai đồng bộ các chương trình, đề án, kế hoạch, nội dung, biện pháp xây dựng Quân đội hiện đại, từ đó, bảo đảm đạt và vượt tiến độ, kế hoạch đề ra.

3. Giải pháp cơ bản phát huy vai trò nhân tố chính trị - tinh thần trong xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam hiện đại

Một là, giữ vững và tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với xây dựng Quân đội hiện đại.

Xây dựng Quân đội hiện đại phải luôn kiên định nguyên tắc Đảng lãnh đạo tuyệt đối, trực tiếp về mọi mặt đối với Quân đội. Sự lãnh đạo đó bảo đảm định hướng chính trị đúng đắn, là

nguồn gốc tạo nên sức mạnh tinh thần trong quá trình xây dựng Quân đội hiện đại. Giữ vững và tăng cường sự lãnh đạo tuyệt đối, trực tiếp về mọi mặt của Đảng đối với xây dựng Quân đội hiện đại là nguyên tắc hàng đầu, quyết định đến bản chất giai cấp công nhân, tính nhân dân, tính dân tộc; nội dung, phương thức hoạt động, mục tiêu chiến đấu, đối tượng tác chiến; bảo đảm cho Quân đội tuyệt đối trung thành với Đảng, Tổ quốc, Nhân dân và chế độ xã hội chủ nghĩa.

Đảng lãnh đạo xây dựng Quân đội hiện đại thông qua Cương lĩnh, nghị quyết, đường lối, công tác tư tưởng, tổ chức, chính sách, cùng với các nguyên tắc và phương thức tổ chức phù hợp. Vì vậy, trên cơ sở nghị quyết của Đảng về xây dựng Quân đội hiện đại, các cấp ủy, tổ chức đảng trong toàn Đảng bộ quân đội tổ chức học tập, quán triệt và cụ thể hoá thành chương trình, kế hoạch, nhiệm vụ, giải pháp phù hợp với đặc thù của từng cơ quan, đơn vị. Duy trì nghiêm túc các chế độ, nề nếp sinh hoạt đảng, chấp hành triệt để nguyên tắc tập trung dân chủ, tự phê bình và phê bình nhằm nâng cao năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu của các cấp ủy, tổ chức đảng. Thường xuyên kiện toàn các tổ chức đảng đồng bộ, phù hợp với điều chỉnh tổ chức mới của Quân đội. Xây dựng Đảng bộ Quân đội trong sạch, vững mạnh tiêu biểu cả về chính trị, tư tưởng, đạo đức, tổ chức và cán bộ. Đặc biệt coi trọng năng lực quán triệt, cụ thể hoá và tổ chức thực hiện nghị quyết của Đảng. Cấp ủy, tổ chức đảng các cấp trong Đảng bộ Quân đội thường xuyên quan tâm đến công tác giáo dục chính trị, tư tưởng, quán triệt nhiệm vụ, xây dựng động cơ, thái độ, ý chí, quyết tâm cho cán bộ, đảng viên trong xây dựng Quân đội hiện đại.

Hai là, khai thác, huy động hiệu quả mọi nguồn lực tham gia xây dựng Quân đội hiện đại.

Xây dựng Quân đội hiện đại đòi hỏi sức mạnh tổng hợp của các tổ chức, lực lượng trong hệ thống chính trị. Trên cơ sở lãnh đạo, chỉ đạo của Đảng, Nhà nước, Quân đội tích

cực tận dụng và phát huy tối đa, hiệu quả mọi chủ thể tham gia xây dựng Quân đội hiện đại.

Trước hết, Quân ủy Trung ương, Bộ Quốc phòng lãnh đạo, chỉ đạo các cơ quan chức năng tổ chức nghiên cứu, xây dựng, ban hành hệ thống tiêu chí, chuẩn mực về xây dựng Quân đội hiện đại. Cấp ủy, tổ chức đảng, người chỉ huy, chính ủy (chính trị viên) các cấp nâng cao nhận thức, phát huy trách nhiệm trong lãnh đạo, chỉ đạo đổi mới, kiện toàn tổ chức, biên chế, nâng cao chất lượng, hiệu quả thực hiện nhiệm vụ. Tiếp tục rà soát, xây dựng lực lượng tinh, gọn, mạnh bảo đảm cơ cấu tổ chức đồng bộ, hợp lý trong toàn quân. Hoàn thiện hệ thống các quy chế, quy định về chức năng, nhiệm vụ, mối quan hệ công tác, cơ chế phối hợp, quản lý, chỉ huy, điều hành sau sắp xếp, tổ chức lại các cơ quan, đơn vị chủ lực và tổ chức quân sự địa phương.

Thứ hai, coi trọng xây dựng đội ngũ cán bộ quân đội có bản lĩnh chính trị kiên định vững vàng, phẩm chất đạo đức trong sáng, năng lực công tác tốt, tuyệt đối trung thành với Tổ quốc, với Đảng, Nhà nước và Nhân dân; xây dựng đội ngũ cán bộ các cấp, nhất là cấp chiến dịch, chiến lược vững mạnh, có số lượng, cơ cấu hợp lý, đủ đức, đủ tài, có uy tín cao, cấp trên phải làm gương cho cấp dưới, chỉ huy phải mẫu mực trước toàn đơn vị, đóng vai trò nòng cốt, nêu gương, đi đầu trong các mặt hoạt động của Quân đội; nâng cao chất lượng đào tạo, bồi dưỡng, rèn luyện đội ngũ cán bộ quân đội dám nghĩ, dám nói, dám làm, dám chịu trách nhiệm, dám đổi mới, sáng tạo, dám đương đầu với khó khăn, thử thách và dám hành động vì lợi ích chung; đổi mới phương pháp, tác phong công tác của cán bộ các cấp theo hướng bám sát cơ sở, hướng về cơ sở và từ thực tiễn cơ sở để đề ra những chủ trương, phương hướng lãnh đạo phù hợp.

Thứ ba, triển khai đồng bộ các giải pháp nâng cao chất lượng giáo dục, đào tạo ở các nhà trường quân đội và chất lượng huấn luyện, sẵn sàng chiến đấu ở các cơ quan, đơn vị.

Thực hiện tốt phương châm huấn luyện “cơ bản - thiết thực - vững chắc”, coi trọng huấn luyện đồng bộ, chuyên sâu, theo hướng hiện đại. Chú trọng huấn luyện làm chủ vũ khí, trang bị hiện có và vũ khí mới, huấn luyện đêm, huấn luyện cơ động, cường độ cao trong mọi điều kiện, sát thực tế chiến đấu, sát nhiệm vụ, đối tượng, địa bàn và phương án tác chiến. Kết hợp chặt chẽ giữa huấn luyện quân sự với giáo dục chính trị, rèn luyện điều lệnh, thể lực và bồi dưỡng kỹ năng, kinh nghiệm chiến đấu. Đổi mới nội dung, phương pháp tổ chức diễn tập ở các cấp, nhất là diễn tập hiệp đồng quân, binh chủng và diễn tập phòng thủ quân khu, phòng thủ khu vực. Tăng cường tổ chức và tham gia các hội thi, hội thao quân sự trong nước, khu vực và quốc tế để nâng cao trình độ, bản lĩnh của bộ đội, khả năng chỉ huy, hiệp đồng của chỉ huy các cấp.

Ba là, chăm lo xây dựng môi trường văn hóa quân sự trong sạch, lành mạnh tạo nền tảng thuận lợi cho phát huy nhân tố chính trị - tinh thần trong xây dựng Quân đội hiện đại.

Môi trường văn hóa quân sự có vị trí, vai trò đặc biệt quan trọng trong việc hình thành, củng cố và phát triển hệ thống các giá trị văn hóa, chính trị - tinh thần của Quân đội hiện đại. Một môi trường đoàn kết, dân chủ, kỷ cương, giàu tính nhân văn sẽ tạo điều kiện để các giá trị chính trị - tinh thần thấm sâu vào đời sống hằng ngày của quân nhân, trở thành nhu cầu tự thân và định hướng chuẩn mực hành vi. Kết hợp chặt chẽ giữa xây dựng môi trường văn hóa quân sự lành mạnh, chủ động với kiên quyết đấu tranh phòng, chống hiệu quả những tác động tiêu cực của xã hội vào đơn vị. Thường xuyên quan tâm, chăm lo đời sống vật chất và tinh thần cho bộ đội. Tiếp tục nghiên cứu, xây dựng và thực hiện các chế độ, chính sách thỏa đáng đối với cán bộ, chiến sĩ, nhất là nguồn nhân lực chất lượng cao, “nhân tài” của Quân đội. Tiếp tục chia sẻ, lan tỏa, nhân rộng những tấm gương vượt khó, điển hình tiên tiến, sẵn sàng công hiến để truyền cảm hứng, tạo động

lực, khích lệ tinh thần cho cán bộ, chiến sĩ quân đội trong học tập, nghiên cứu, rèn luyện, phấn đấu, công hiến xây dựng Quân đội hiện đại. Chủ động xây dựng “không gian văn hóa số”, kịp thời định hướng nhận thức, thái độ và hành vi của cán bộ, chiến sĩ, qua đó tăng cường sức đề kháng trước các luồng thông tin xấu độc, sai trái. Gắn xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” với xây dựng tổ chức đảng trong sạch, vững mạnh.

Bốn là, chủ động phòng, chống “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa”, “phi chính trị hóa” trong xây dựng Quân đội hiện đại.

Trong xây dựng Quân đội hiện đại phải thường xuyên nâng cao tinh thần cảnh giác cách mạng, tích cực chủ động nhận diện, đấu tranh trên mọi mặt trận, trước hết là mặt trận tư tưởng, lý luận, đạo đức, lối sống. Chủ động phòng, chống “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ và âm mưu, thủ đoạn “phi chính trị hóa” quân đội của các thế lực thù địch, phản động. Trong bối cảnh mới, Quân đội tiếp tục phát huy vai trò xung kích, đi đầu trong bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch. Tích cực tổng kết thực tiễn, nghiên cứu phát triển lý luận để bảo vệ và làm phong phú, sâu sắc kho tàng lý luận chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh. Đồng thời, kiên quyết đấu tranh với những biểu hiện giáo điều, cơ hội, tư tưởng thực dụng, chủ nghĩa cá nhân, vi phạm pháp luật Nhà nước, kỷ luật Quân đội, suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, phai nhạt phẩm chất “Bộ đội Cụ Hồ”. Đẩy mạnh việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh. Nêu cao tinh thần tiên phong, gương mẫu trong quán triệt và thực hiện *Quy định số 144 -QĐ/TW ngày 09/05/2024 của Bộ Chính trị về chuẩn mực đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên trong giai đoạn mới*. Tiếp tục thực hiện có hiệu quả *Chỉ thị số 855-CT/QUTW ngày 12/8/2019 của Thường vụ Quân ủy Trung ương về đẩy mạnh thực hiện Cuộc vận động “Phát huy truyền thống, cống hiến tài năng, xứng danh “Bộ đội Cụ Hồ” thời*

kỳ mới”; *Nghị quyết số 847-NQ/QUTW ngày 28/12/2021 của Quân ủy Trung ương về phát huy phẩm chất “Bộ đội Cụ Hồ”, kiên quyết chống chủ nghĩa cá nhân trong tình hình mới.*

Tóm lại, xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam hiện đại là một chủ trương lớn được Đại hội XIV xác định thể hiện tư duy, tầm nhìn chiến lược và ý chí, khát vọng của toàn Đảng, toàn dân, toàn quân trong kỷ nguyên mới. Xây dựng Quân đội hiện đại đòi hỏi tổng thể nhiều cách thức, biện pháp cụ thể với những bước đi, lộ trình phù hợp. Song, phát huy vai trò của nhân tố chính trị - tinh thần có ý nghĩa đặc biệt quan trọng, tạo cơ sở nền tảng vững chắc góp phần định hướng nhận thức, củng cố niềm tin, khơi dậy ý chí, quyết tâm, thúc đẩy cán bộ, chiến sĩ hành động vì mục tiêu xây dựng Quân đội hiện đại □

¹ Tổng cục Chính trị: *Tài liệu nghiên cứu, học tập, quán triệt Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ Quân đội lần thứ XII, nhiệm kỳ 2025 - 2030 (dùng cho cán bộ, đảng viên trong Đảng bộ Quân đội và toàn quân)*, Nxb. Quân đội nhân dân, H., 2025, tr.42.

² V.I.Lênin: *Toàn tập*, t.12, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, H., 2005, tr.136.

³ V.I.Lênin: *Sđd*, t.10, tr.376.

⁴ V.I.Lênin: *Sđd*, t.9, tr.191.

⁵ V.I.Lênin: *Toàn tập*, t.41, tr.147.

⁶ Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, t.3, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật, H., 2011, tr.539.

⁷ Hồ Chí Minh: *Sđd*, t.7, tr.460.

⁸ Hồ Chí Minh: *Sđd*, t.7, tr.217.

⁹ Hồ Chí Minh: *Sđd*, t.7, tr.483.

¹⁰ Hồ Chí Minh: *Sđd*, t.14, tr.435.

¹¹ Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đảng toàn tập*, t.51, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội, 2011, tr.147.

¹² Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đảng toàn tập*, t.2, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2002, tr.2.

¹³ Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đảng toàn tập*, t.47, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2006, tr.372.

¹⁴ Bộ Quốc Phòng: *Phát biểu của Tổng Bí thư Tô Lâm tại Đại hội Đảng bộ Quân đội lần thứ XII*, <https://mod.gov.vn/>, ngày 30/0/2025.